

Beogradskie Novine

Br. 351.

BEOGRAD, nedjelja 23. decembra 1917.

IZBIZI dnevno u jutro, ponedjeljkom poslije podne.

Pojedini brojevi:

Beograd i u krajnjem zapadnom od 1. kr. doba po cijeni od . . .	5 halera
Hrvatsko-Slavonija, Bosni-Hercegovina i Dalmacija po cijeni od . . .	10 halera
Uzvodno preduzeće po cijeni od . . .	12 halera
U Hrvatsku i Slavoniju, Bosni-Hercegovinu i Dalmaciju . . .	250
U ostalim krajnjima Austro-Ugarskoj manjim U inozemstvu . . .	400

Oglost po cijenama.

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 63.
Uprava i primanje protplate Toplički venac broj 21. Telefon broj 26.

Primanje opisa Kneza Mihajla ul. broj 38. Telefon broj 246.

Godina III.

Našim čitaocima!

Pošto smo odlučili, da dodatak našem listu izdamo na pravoslavni Božić, tada će naš list kao obično u utorak utorak. Sutra izlazi naš list kao svakog ponedjeljnika na 2 stranice u 4 sata poslije podne. Slijedeći broj našeg lista izađe 27. ov. mjeseca kao ponedjeljni list. Uredništvo „Beogradskih Novina“.

Izvještaj njemačkog vojnog vodstva.

Kb. Berlin, 22. decembra.

Zapadno bojište:

Front prilostonosnog generala Rupprechta havarskog:

Kod Westroosebeke kao i kod Queanta i Moeuvisa prolazna živahnja topnička djelatnost. U manjim predpožaljivim borbama je priveden izvještaj broj zarobljenika.

Front njemačkog prilostonosnog generala:

U pojedinim odsjecima duž Allette, u Champagni i na istočnoj obali Maase oživjela je s većerom topnička vatrica i vatrica mina.

Front vojvode Albrechta württemberskog:

Izvidničkim napadom sjeveroistočno od Thionna zarobili smo veći broj Francuza.

Istočno bojište:

Nema ničeg novog.

Makedonsko bojište:

U zavijutku Cerne Reke, između Vardara i Dojranskog jezera, i u dolini Strume počala se s vremenom na vrijeme topnička vatrica.

Talijansko bojište:

Poslije podne su Talijani napali Monte Asolone i visove za nadne od njega, ali bez ikakvog uspjeha. Tako su, što bili bezusješni nemirabilistički napadi, koje je on s većerom obnovio.

Vatrena djelatnost između Breme i Plave bila je dosta živa.

Prvi zapovjednik glavnog stana dr. Ludendorff.

Loš komedijant.

Lloyd George je opet govorio. Da li uopšte još neko vjeruje, da će iz nista ovog prototipa engleske sebičnosti, neiskrenosti, sile i nečovječnosti izići jasna riječ, koja bi stvorila put za mir naroda? Ovaj skorojević, koji podsjeća na svoje nisko portrekle, te povećuje princip, kome Bog daje zvanje, daje mu i razum — prelazi sasvim nemarno preko ratnog položaja, tako da to izgleda već drsko. Bombastili fraza imao je on uvek na raspolaženju, a njegovo žongiranje nije bilo ništa drugo, nego vješta hazardna igra: stara, lažljiva, izdajnička politika engleskog imperializma, koji je još od početka osamnaestog vijeka uvek istim sredstvima buniо narode. Jedne protiv drugih, — ovim načinom daje se najlakše izvesti. Nije to baš ništa teško: ponašati se kao novi mesija,

Osujećeni talijanski protiv napadi. — Demonstracije protiv sporazurnih sila u Petrogradu.

koji hoće da svijet iskupi ili u najmanju ruku popravi. Ali glupost svijeta ima još uvijek razumijevanja za takve „idealne“ težnje.

No sada ni Lloyd George ne vjeruje u riječi, koje onakvom smjelošću kuje i u svijet rasipa. On upravo igra komediju sa talentom i vještinskom, a potreban tekst objavljuje narodima pomoću marljoneta svoje režije. To je za Englesku obična uloga. Treba pomisliti samo na sramno englesko postupanje u Indiji, koje je uništilo najstariju kulturu svijeta, na borbu protiv prstanovništva u Americi i Australiji, na ugnjetavanje Irske i najposlije na dogadjaje u ovom ratu.

Posljednji govor Lloyd Georgea nije nego patetički monolog, pun fantastičkih riječi i dodiruje upravo granicu smješnoga. Preput je pretvaranja i laži. Njegovi ispadli protiv pruske vojničke kaste već su i suviše za starjeli, a da bi se uzimali u obzir u krugovima razumne civilizacije; njegovi zaključci o vojničkom položaju pokazuju dijetinjsku naivnost. Iznose se bombastički brojevi, objavljuju se velike pobjede. Samo šteta, da ove pobjede nijesu izvođene na nekom bojnom polju, nego su potekle iz mozga engleskog premijera. Ali jednu istinu morao je ipak priznati ovaj hvaljavi Waleštanin: poraz kod Cambrai-a, koji je Englesima donio krvavih gubitaka. Inače je na flandrijskim bojištima bilo samo vedro, samo sunce. Dakako, da pri tom Lloyd George zaboravlja, da su jednom fantomu žrtvovane krvave hekatombe, fantomu, da dobitak nekoliko rovova znači već odluku u ovom najvećem ratu svih vijekova. Za čovječji život nije on nikada imao, ni osjećanja ni razumijevanja.

Vrhunac engleske pritvornosti došlo je skoro svečano iznešena izjava, da Engleska nije nikada težila za njemačkom zemljom. Ali Lloyd George zaboravlja pri tom da većina stanovništva Velike Britanije uopšte nije izvladajuće rase. Prema tome je potrebna prilična doza smjelosti za izjavu, da njemačke kolonije nijesu njemačke zemlje, te da bi njihova aneksija za račun Engleske bila nešto, što se razumije samo po sebi. Kad bi se ova inverja primijenila na Englesku, nemarno preko ratnog položaja, tako da to izgleda već drsko. Bombastili fraza imao je on uvek na raspolaženju, a njegovo žongiranje nije bilo ništa drugo, nego vješta hazardna igra: stara, lažljiva, izdajnička politika engleskog imperializma, koji je još od početka osamnaestog vijeka uvek istim sredstvima buniо narode. Jedne protiv drugih, — ovim načinom daje se najlakše izvesti. Nije to baš ništa teško: ponašati se kao novi mesija,

djuvremenu zabavu. A i zašto ne? Za njegovu politiku iz zasljeđe, mnogo je bolje, ako se počne polagano zaboravljati ovaj engleski slom.

Kad bi Lloyd George se vjerovao, što njegova rasta izgovore, onda njegova inteligencija i mudrost ne bi dobile bogzna kakvu svjedodžbu. Ne ostaje dakle ništa drugo, nego pretpostavka, da je prvi državnik Engleske jedan vješt komedijant, koji hoće da engleski narod učini svojoj politici pokornim pomoći svoje dobro smisljene pozorišne igre. Samo šteta, što njegove komedijačke dosegke nijesu tako dobre, da bi mogle prevariti engleske neprijatelje.

Za produženje rata pod svaku cijenu.

Govor Lloyda George-a.
Kb. London, 21. decembra.
(Produženje).

Obećanja, koja su data radnicima u godini 1916., sa svim su odgovarala interesima zemlje. Sad pak vidi se biti potrebno, da učini jedan korak, koji će omogućiti, da ljudi, koji su sad posluđeni, pozovu i da njihov dio u obrani zemlje upotrijebi na drugom polju. Prije no što bi molo dođi dom za odobrenje, koje je radi izvršila u tih smjeđa potrebno, žđ da se vrati u obzir ove pozicije, ja predlažem, da ministar za narodnu sružbu sazove iduće sedmice k sebi vođe stručnih radnika, pa da im prestavi cijelokupni položaj.

Ima još i drugu okolnost, koja daje povodu vlasti, da čini upotrebu od ljudstva zemlje. Naime okolnost, što smo mi u sadanjim okolnostima primorani, da ljudi vratimo u borbenu liniju, one, koji su nekoliko puta bili ranjeni. To je i nezgodno i nesnošljivo, jer imajući u zemlji, koji nijesu još ni vidili fronta.

Sto se budući izgleda tće, to je van svake sumnje, da su i učinili mjeseci najkritičniji u ovom ratu, jer se jedna velika sila praktički izdvajala iz rata, a druga velika sila u njemu još stvarno ne učestvuje. S toga je i teret, koji na nama leži značan, ali mi ne treba da mislimo da neprijatelj nema svojih teškoća. Mi smo jednog dana imali važne dokaze o tome, kad smo doznali izvjesne činjenice o tjesnim svojstvima njemačkih radnika pod vodom blokade, koju je namnožila engleska flota. Svojstvo njemačkih radnika se tako pogoršalo, da je proizvodna Njemačka od pojednog čovjeka opa i prema prvoj godini rata sa 52%. — Kakvi su dakle izgledi? — Francuska je bila u ratu još od samog početka. Nesumnjivo je, da se njeni gubici ne mogu sravniti s gubicima Austro-Ugarske(?) Uprkos na-

ših velikih gubitaka ipak stali gubici engleske vojske ne iznose više od trećine ili petinu stalih gubitaka Njemačaca(?)

Kad uzmemo vojničke priče na popisu, koji s nama stoji u trajnom savezu protiv Njemačke, onda će one biti dvojno jači nego li Njemačka, Austro-Ugarska i njima savezne zemalje. O jučeranjem pretrusu ratnih ciljeva je Lloyd George primjetio: Od kada je Rusija ušla u zasebne pregovore, ona mora, po sebi se razumije, da šteti svoju vlastitu oblast i time je svršeno i s pitanjima o Carigradu. Ministar predsjednički je izjavio, da ostaje p. i. ono, što je ranije rekao o ratnim ciljevima pa je naveo mesta iz ranijih govorova, da bi pokazao, da je on engleske ratne ciljeve u raznim prilikama potpuno objasnio.

O njemačkim kolonijama Lloyd George rekao: O njihovim urednjima će mirovna konferencija uzeti u obzir želje tamošnjeg stanovništva. Mi izjavljamo i ostajemo pri tome, da mi nijeamo osvojili ni jednu zemlju, u kojoj stanovništvo pripada vladajućoj rasi. Mi nijesmo tražili ni jedan jard njemačke zemlje s njemačkim stanovništvom. Lloyd George se sprudio s mišljenjem, da je Engleska ušla u rat radi aneksije. On je rekao: Niko ne može vjerovati, da je Grey bio čovjek, koji bi, pošto se uverio o neizbjegljnosti rata, gotov bio, da žrtvuje milijune ljudi radi anektiranja njemačkih kolonija. Mi nijesmo ušli u rat, da anektiramo ni jedan jedini i ni čiji jard. Naprotiv, mi smo ušli u rat, jer smo mislili, da je za Englesku stvarni prečišćenje našeg naroda sada bi bili sa svim drukčiji. Baš zato, što su dogadjaji dali za pravu protivnici rata i protivnici srpske vlasti, da se vratimo našim stanovništvom. Njemačka je stranka prihvatala radosno ideju socijalističke akcije za mir u Stockholmu i tamo odasla svoje delegate. Dužnost je svakoga člana društva, a u toliko pre članova jedne organizovane stranke, da svakom prilikom podigne svoj glas za opšte dobro. Ne većim, da je jedina naša stranka bila protivna ovom ratu, ali kamo sreća da se naš glas slušao, položaj naše zemlje i sudbina našeg naroda sada bi bili sa svim drukčiji. Baš zato, što su dogadjaji dali za pravu protivnici rata i protivnici srpske vlasti, da se vratimo našim stanovništvom. Njemačka je stranka prihvatala radosno ideju socijalističke akcije za mir u Stockholmu i tamo odasla svoje delegate. Dužnost je svakoga člana društva, a u toliko pre članova jedne organizovane stranke, da svakom prilikom podigne svoj glas za opšte dobro. Ne većim, da je jedina naša stranka bila protivna ovom ratu, ali kamo sreća da se naš glas slušao, položaj naše zemlje i sudbina našeg naroda sada bi bili sa svim drukčiji. Baš zato, što su dogadjaji dali za pravu protivnici rata i protivnici srpske vlasti, da se vratimo našim stanovništvom. Njemačka je stranka prihvatala radosno ideju socijalističke akcije za mir u Stockholmu i tamo odasla svoje delegate. Dužnost je svakoga člana društva, a u toliko pre članova jedne organizovane stranke, da svakom prilikom podigne svoj glas za opšte dobro. Ne većim, da je jedina naša stranka bila protivna ovom ratu, ali kamo sreća da se naš glas slušao, položaj naše zemlje i sudbina našeg naroda sada bi bili sa svim drukčiji. Baš zato, što su dogadjaji dali za pravu protivnici rata i protivnici srpske vlasti, da se vratimo našim stanovništvom. Njemačka je stranka prihvatala radosno ideju socijalističke akcije za mir u Stockholmu i tamo odasla svoje delegate. Dužnost je svakoga člana društva, a u toliko pre članova jedne organizovane stranke, da svakom prilikom podigne svoj glas za opšte dobro. Ne većim, da je jedina naša stranka bila protivna ovom ratu, ali kamo sreća da se naš glas slušao, položaj naše zemlje i sudbina našeg naroda sada bi bili sa svim drukčiji. Baš zato, što su dogadjaji dali za pravu protivnici rata i protivnici srpske vlasti, da se vratimo našim stanovništvom. Njemačka je stranka prihvatala radosno ideju socijalističke akcije za mir u Stockholmu i tamo odasla svoje delegate. Dužnost je svakoga člana društva, a u toliko pre članova jedne organizovane stranke, da svakom prilikom podigne svoj glas za opšte dobro. Ne većim, da je jedina naša stranka bila protivna ovom ratu, ali kamo sreća da se naš glas slušao, položaj naše zemlje i sudbina našeg naroda sada bi bili sa svim drukčiji. Baš zato, što su dogadjaji dali za pravu protivnici rata i protivnici srpske vlasti, da se vratimo našim stanovništvom. Njemačka je stranka prihvatala radosno ideju socijalističke akcije za mir u Stockholmu i tamo odasla svoje delegate. Dužnost je svakoga člana društva, a u toliko pre članova jedne organizovane stranke, da svakom prilikom podigne svoj glas za opšte dobro. Ne većim, da je jedina naša stranka bila protivna ovom ratu, ali kamo sreća da se naš glas slušao, položaj naše zemlje i sudbina našeg naroda sada bi bili sa svim drukčiji. Baš zato, što su dogadjaji dali za pravu protivnici rata i protivnici srpske vlasti, da se vratimo našim stanovništvom. Njemačka je stranka prihvatala radosno ideju socijalističke akcije za mir u Stockholmu i tamo odasla svoje delegate. Dužnost je svakoga člana društva, a u toliko pre članova jedne organizovane stranke, da svakom prilikom podigne svoj glas za opšte dobro. Ne većim, da je jedina naša stranka bila protivna ovom ratu, ali kamo sreća da se naš glas slušao, položaj naše zemlje i sudbina našeg naroda sada bi bili sa svim drukčiji. Baš zato, što su dogadjaji dali za pravu protivnici rata i protivnici srpske vlasti, da se vratimo našim stanovništvom. Njemačka je stranka prihvatala radosno ideju socijalističke akcije za mir u Stockholmu i tamo odasla svoje delegate. Dužnost je svakoga člana društva, a u toliko pre članova jedne organizovane stranke, da svakom prilikom podigne svoj glas za opšte dobro. Ne većim, da je jedina naša stranka bila protivna ovom ratu, ali kamo sreća da se naš glas slušao, položaj naše zemlje i sudbina našeg naroda sada bi bili sa svim drukčiji. Baš zato, što su dogadjaji dali za pravu protivnici rata i protivnici srpske vlasti, da se vratimo našim stanovništvom. Njemačka je stranka prihvatala radosno ideju socijalističke akcije za mir u Stockholmu i tamo odasla svoje delegate. Dužnost je svakoga člana društva, a u toliko pre članova jedne organizovane stranke, da svakom prilikom podigne svoj glas za opšte dobro. Ne većim, da je jedina naša stranka bila protivna ovom ratu, ali kamo sreća da se naš glas slušao, položaj naše zemlje i sudbina našeg naroda sada bi bili sa svim drukčiji. Baš zato, što su dogadjaji dali za pravu protivnici rata i protivnici srpske vlasti, da se vratimo našim stanovništvom. Njemačka je stranka prihvatala radosno ideju socijalističke akcije za mir u Stockholmu i tamo odasla svoje delegate. Dužnost je svakoga člana društva, a u toliko pre članova jedne organizovane stranke, da svakom prilikom podigne svoj glas za opšte dobro. Ne većim, da je jedina naša stranka bila protivna ovom ratu, ali kamo sreća da se naš glas slušao, položaj naše zemlje i sudbina našeg naroda sada bi bili sa svim drukčiji. Baš zato, što su dogadjaji dali za pravu protivnici rata i protivnici srpske vlasti, da se vratimo našim stanovništvom. Njemačka je stranka prihvatala radosno ideju socijalističke akcije za mir u Stockholmu i tamo odasla svoje delegate. Dužnost je svakoga člana društva, a u toliko

Zemuna n Pancovu; u 6 sati ujutro i u 12 sati u podne — Iz Pancove u Zemunu. U 8:30 sati prije podne i 3 sata poslije podne. — Ladja, koja vozi između Zemuna i Pancove i obratno ne pristaje u Beogradu.

Rimokatolička služba božja na Božićne praznike.

23. decembra: I. U Dvoru: U 8 sati njemačka i česka propovijed i sv. misa za vojništvo.

II. U župskoj crkvi: U 8 sati tih sv. misa za školsku djecu. U 10 sati srpsko-hrvatska propovijed i pjevana sv. misa. U 3 sata poslije podne večernja.

25. decembra: I. U Dvoru: U 8 sati njemačka i magjarska propovijed i sv. misa za vojništvo. U 10 sati talijanska propovijed i sv. misa za talijanske zarobljenike.

II. U župskoj crkvi: U 6 sati u jutro pjevana sv. misa. U 7, 8 i 9 sati tih sv. misa. U 10 sati njemačka propovijed i svečana sv. misa. U 1/2 sati tih sv. misa. U 3 sata poslije podne večernja.

26. decembra: I. U Dvoru: U 8 sati sv. misa i srpsko-hrvatska propovijed za vojništvo. U 10 sati njemačka propovijed i sv. misa za vojništvo.

II. U župskoj crkvi: U 8 sati tih sv. misa. U 10 sati njemačka propovijed i velika misa. U 3 sata poslije podne večernja.

Evangelicka služba Božja.

Danas u nedjelju 23. decem. biće u evangeličkoj crkvi u Vuku Karadžiću u ulici broj 9, služba Božja na magjarskom jeziku.

Dobrotvorna dilektantska predstava u korist beogradске sirotinje.

Kako smo već javili, priredjuju beogradski studenti i studentkinje u nedjelju, 30. decembra o. g. u pozorišnoj dvorani mjesne etapne menaže ("Kasina") na Terazijama br. 25, dobrotvornu dilektantsku predstavu u korist beogradske sirotinje. Raspored je ovaj: 1. "Proljetno jutro", pastel-sliku u 1 činu od dra. Milana Ogrizovića; 2. "Školski nadzornik", šaljiva igra u 1 činu od Koste Trifkovića; 3. "Rasejanl", lakrdija u 1 činu od Kotzebue-a. Režiju ovih djela vode: hrvatski dramski pisac g. natporučnik Milan Ogrizović i redatelj Srpskog narodnog pozorišta Milutin Čekić. Uvertiru i grazbu između pojedinih komada izvodi vojna glazba, pod upravom kapelnika Piro-a. Početak u 8:30 sati u veče. Ulažnice: loža (za 4 lica) K 20.—; sjedište u loži K 5; sjedišta po K 5, 4, 3, 3, 3 i 2 dobivaju se na dnevnoj blagajni u Kasini i u knjižarama „Jugostok“ (Sud-Ost) u zgradama Hotel „Moskve“ i Cvijanovića u Knez Mihajlu ulici, te u oglašnom odjelenju „Beogradskih Novina“. Ulažnice važe kao propusnice. — Tačan raspored donijećemo u utorak 25. o. m.

Božićna svečanost u c. i k. pričuvnoj bolnici „Brno“.

Sreća i zadovoljstvo poslije duog je vremena i opet jednom odsjedala iz očiju naših ratnika, bolesnih i ranjenih vojnika, koji se u ovu danu uopovratku. Priredjena im je svečanost, kakve sebi ljepe niješ mogli zamisliti. Prisustvo njihovih milkih i dragih zamijenila je zahvalnost i potrovnost bližnjih, i oni su bili razdražani. Svečanost je otvorena lijepom pjesmom „Stille Nacht, heil'ge Nacht“, poslije koje je vojni sveštenik Blaha održao dirljiv govor. Iza tog je gospodja potpukovnikovica Milka u otpjevala dvije pjesme, među kojima i pjesmu jednog oslepjelog časnika, što ju je uglažbio Rubritius, — a onda je zapovjednik bolnice dr. Franjo Zimler održao govor u kojem se zahvalio svima, koji su omogućili ovu svečanost, u prvom redu Njegovoj Preuvišenosti gosp. vojnom glavnom guverneru barunu Rhemu Barenfeldskom, a zatim izrekao zanosnu zdravnicu uzvišenom vladaocu, Njegovom Veličanstvu caru i kralju Karlu. Svi su prisutni odnjevljeno pozdravili riječi g. zapovjednika. Poslije toga otpjevana je još jedna pjesma, a na to se prešlo na darivanje ranjenika i bolesnika, od kojih je svaki dobio jednu lijeputu uspomenu.

Istoriski kalendar.

Na današnji dan 23. decembra (12. po st.) 1777. god. rodio se u Petrogradu ruski imperator Aleksandar I. savremenik Napoleonov. Bio je sin velikog kneza, docnijeg cara Pavla i njegove supruge Marije Feodorovne, rođene princeze Württemberske. Vaspitao ga je Svajcarac Laharpe, čovjek Rousseau-ovih načela, koji je mlađog princa upoznao sa najnaprednijim političkim idejama. U prvo doba svoje vladavine kod cara Aleksandra u veliki se i opažao taj napredni uticaj, dokle god docnije nije potpao pod suprotulj upliv. 1793. god. Aleksandar se ozeni princezom Jelisavetom badenskom. Kada je 23. januara 1801. godine car Pavle poginuo od zavjereničke ruke, Aleksandar je stupio na prijesto i ozbiljno se trudio, da preuredi državne finansije, da podigne kulturni nivo svoga naroda i da popravi sudbinu seljaka. U jednom dijelu svoje imperije, u baltičkim provincijama, čak je još onda oslobođio seljake od kmetstva (čiće zavisnosti od spahijsa), koje je djealo konačno u cijeloj Rusiji dovršio 1861. god. Imperator Aleksandar II. Oslobodilac. Aleksandar I.

bio je blage i sentimentalne prirode, idealista, koji je iskreno težio da usreći svoj narod, ali je bio jednovremeno i kolebljiv i odveć sklon uticajima svoje okoline. U spoljnoj politici bio je prijatelj, koja je pobudila opštu pažnju. Odavši se potpuno književnosti i novinarstvu, postao je uskoro jedan od najboljih ironičara, umjetničkih i pozorišnih kritičara pariskih dnevnih lista. Svoj glas je još većina utvrdio nazom svojih poznatih romana, od kojih pominkemo: „Madeleine Bertin“ (1868. god.), „Le train 17“ (1877. god.), „Le troisième desseus“, „Monsieur le ministre“ (1881. god.), „Le million“ (1882. god.), „Le prince Zilah“ (1884. god.), „Candidate“ (1886. god.). Dalje je dao nekoliko djela sa istorijskom podlogom, pa je zatim dramatizirao nekoliko svojih romana. 1885. god. postao je upravnik pozorišta „Comédie Française“ a 1888. član francuske akademije. Medju novijim njegovim djelima valja pomenuti „Brichanteau, comédien“ i „L'accusateur“. 1897. god. počela su mu izlaziti cjelokupna djela.

Božićni dar Crvenom Krstu.

Kraljevsko grčki konzul u Beogradu, gospodin Jovan Hariziadis, Miloš Veliki ulica br. 45, po narednju svoje vlade je položio u našoj redakciji po 50 kruna kao Božićni dar za austrijski i magjarski Crveni Krst. Novac je već upućen svojoj svrhi, a darodavcu se uime gornjih ustanova izjavljuje blagodarnost.

Razdijeljenje božićnih darova školskoj djece.

U c. i k. beogradskoj gubernijskoj školi priredjena je juče, u 4 sata poslije podne, lijepa božićna svečanost: darivanje dječice slatkisima, jestvinama, odijelom i obućom. Ko joj je prisustvovao, ne će je zaboraviti. Djeca su se sa svojim nastavnicima i učionicima sakupila u ukusno ukrašenoj gimnastičkoj dvorani, u čijoj je sredini bilo postavljeno visoko, lijepo okičeno božićne drvice, a oko njega poredani bogati darovi. Ko da opše radost malihana, kad su se zapalile one nebrogene svjećice, a dvoranom zaobilje dirljiva pjesma „Sveta noć...?“ Poslije te pjesme, koju je svečanost započela, održao je vojni sveštenik Wagner prigodni govor, a na to se prešlo na izvodjenje rasporeda, koji se sastojao iz deklamacija i pjesama u njemačkom, magjarskom i hrvatsko-srpskom jeziku. Na kraju rasporeda zahvalila se jedna učenica u ime darivane djece priredjivačima svečanosti, a onda su zaplesale ručice, zasuzile očiće: prešlo se na samo darivanje. Svakog je dijete dobilo slatkis i jestvinu, a siromašnija djeca, pored toga po tri četvrtkile suhog mesa, cipelice, odijelo i zimski kaput.

Snjeg u Beogradu.

Juče oko 10 sati prije podne otpočeo je u Beogradu projevljati snijeg, poslije nekoliko lijepih, više jesenjih no zimskih dana. Snijeg je projevljao čitavo prije podne, ali nije ostavio nikakog vidnog tragu na inače suvu zemlju.

Poslije podne oko 3 sata snijeg je ponovo padači čitav sat.

U mjesto pomena — za sirotinju.

Gospodja Andja Živadina Jovanovića priložila je sirotinskom odjelenju opštine grada Beograda kao svoj prilog za beogradsku sirotinju svotu od 20.— dvadeset kruna u mjesto trogodišnjeg pomena svojoj umrloj čerčici Jelki.

Poziv siromašnijih djece.

Svi siromašni djece sviju škola, potrebno je da se lično prijave društvo Crvenog Krsta, čiji se uredi nalaze u Siminoj ulici broj 21, svakoga dana poslije podne od 2 do 4 sata, radi upisa za pomoć.

Božićna predstava talijanskih zarobljenika.

Talijanski zarobljenici, koji se naže u Beogradu, priredjuju prvoga i drugoga dana katoličkoga Božića (25. i 26. o. m.) božićne svečanosti. Priredice oba dana u 3 sata poslije podne u pozorišnoj dvorani bivšeg američkog „Crvenog Krsta“ (kod „Slavije“) predstave, u kojima će se prikazivati jedna drama Talijana Sam Benelli-a iz doba renaissance, a pjevati razne pjesme i izvesti nekoliko deklamacija. Talijanski zarobljenici igrace sami i ženske uloge. Ulažna cijena iznosi 30 helera.

Koncert u časničkoj i činovničkoj kasini.

Danas poslije podne koncertira u časničkoj i činovničkoj kasini vojnika glazba. Raspored je veoma biran.

Odlikanje predsjednika palanačke opštine.

Bivšem predsjedniku palanačke opštine Milanu Nadaškoviću, Izražila je vojna glavna gubernija u Srbiji povodom njegovog odstupanja sa tog mesta, za njegov višemjesečni neobični rad „pojavljeno priznanje“.

Plemenit dar.

Časnici zapovedništva c. i k. željeznic „Jugostok“ darovali su 150 K fondu udovic i siročadi, a po 100 K pričuvnim bolnicama „Brčko“ i „Brčin“.

Priznanice za pomoć.

Sve priznanice za pomoć za mjesec decembar izradjene su i mogu se od sutra dobiti u uredima okružnog zapovedništva Beograd-grad u ulici Kralja Aleksandra broj 5, u sobi broj 57, od 8 do 10 sati prije podne.

Istoga dana, odmah po prijemu priznanice blagajna c. i k. okružnog zapovedništva Beograd-grad isplaćuje i pomoć.

Kako prilikom prijema priznanice, tako i same pomoći, potrebno je imati uza se redarstvenu legitimaciju, radi ustanovljenja identičnosti.

Prodaja sira.

Sve prodavnice životnih namirnica opštine grada Beograda imaju još na prodaju sira, koji je ovčji, mastan i vrlo dobre kakovice. Staje po 10 kruna od kilograma i može se dobiti u kličini, s obzirom na broj članova u porodicu.

Ljekarska služba danas poslije podne.

Danas poslije podne biće u Beogradu otvorene ljekarni Stolić, Sarajevska ulica 70.

Požar.

U Stiškoj ulici br. 29 izbio je sinoć poslije 8 sati požar. Zapalila se greda u stropu kuće. Požarnici su vatru, koja nije naišla veće štete, poslije 1 sati ngasili.

Književni prijegled

Božićna knjiga „Zabavne Biblioteke“.

Iz Zagreba primisimo „Indijsku Džungulu“, 15 najljepših priča poznatog engleskog pisca Rudjarda Kiplinga. Preveo ih je član Jugoslavenske Akademije prof. Vladko Dukat. Izdanje je ilustrirano, a kako iznosi 844 strane, cijena mu je K 4.50. To je 89. knjiga ovo ugledne „Zabavne Biblioteke“, koju je prije rata osnovali pozatni hrvatski književnik dr. Nikola Andrić u društву s kralj. tiskarom, najbohatijim zagrebačkim štamparskim institutom. — K p. inovo djelo namijenjeno je isto toliko odrašlim čitaocima, kao i omladini. Slično je knjigu već izdala ista biblioteka sa Sienkiewiczem klasnom. U žarkoj Africi, koja je nažalost već odavna rasprodana. U Indijskoj Džungli (The Jungle Book) radi se o jednom dječaku, koji je tiger natjerao u džunglu (pršaru), gdje ga primaju vukovi i odražaju. Život njegovog džungljinog zverja ispunjava sva knjiga, koja je napisana tako začmlijivo, da ju čovjek gotovo ne može puštiti iz ruku. Slonovi, panteri, majmuni, zmije, pčele, tigri govore u svojim jezicima, a budući da je onaj dječak takodje naučio životinjski jezik, smatraju ga oni svojim i ne čine mu ništa na žao. On se, šta više, i bori zajedno s njima, kad žđuju nove kake zvijeri iz dalekih krajeva. Dječak postaje gospodarom džungle — i sretan je, dok ne dodje među ljude. No ljudi ga svojom pakošću opet odgonje u šumu. Tek kad sasvim odraste, ostavlja šumu i ženi se. To je u najkratčim crtama sadržaj ove knjige, koju ne možemo dosta da nahvalimo.

(Nastavice se.)

Postlijednje brzozavne vijesti.

novi nada, koja mi je povratio volju za život, opet sam imao neki cilj, koji sam težio postići. Riješio sam se da nadjem Lolu, pa makar je po cijelom svijetu tražio; odlučio se da ne mirujem, dokle god ne budem pronašao svoju ženu, pa i kad bih je morao si om isčupati iz ruku onih ljudi, koji su ka neko proklestvo lebditi nad mojim životom. Ali kuda ču je prije potražiti? Kako da je pronadjem u svijetu, kada za slobom nije ostavila ni najmanje traga? Jedina moja nada bila je ljubav, koju je Lola gajila prema meni, a koja joj sigurno nije davala, da se odveć udali iz moje blizine. Ako se ti njeni osjećaji nisu bili promjenili, ona sigurno nije bila ostavila grad, u kojem je živio njen muž. Do duše ovaj je naš London džinovski grad sa svima rdjavinom odlikama takvih ogromnih našebina, u kojem pojedinca za tih čas može „progutati pomrčina“, a da niko i ne primjeti. No ja sam se toliko bio saživio sa nadom, koja se bila pojavila u meni, da ču pronaći svoju ženu, da sam sve mislio, kako ču najzad vladati sve teškoće. Razumije se, da sam prije svega trebao da se obratim policiji, ali ponos mi nikako nije dopuštan da učinim takav korak, pa sam gledao, da sam vlastitom svojom snagom dodjem do cilja. Neumorno sam krstaricu ulicama, posmatrajući pažljivo sve žene, poređ kojih sam prolazio; po čitave dane, često i noću jurio sam po cijelom Londonu, all sve je bilo užalud.

Tada se dogodi nešto, što me je uputilo na novu stazu i što mi je povratio nadu u sretan ishod. Kada mi jedne noći grozničave misli na mojo izgubljenu ženu ne dadešo da spavam, digao sam se iz postelje, obukao se i otisao sam u baštu, što se nalazi iza moje kuće, da se nadišem čistoga vazduha. To je bilo iste one noći, kada je iz moje kuće nestalo one djevojke, koju vi, gospodo, sada evo već toliko vremena tražite, samo što ja naravno u ono vrijeme nisam imao pojma o tome. Moje su misli stalno bludile u daljinu, isključivo su bile upravljene na onu ženu, koja je sada ispunjavana cijelo moje biće, a taj je moj osjećaj bio toliko uporan, da mi se za jedan čas učinilo, da s one strane rešetke vidi svoju Lolu.

(Nastavice se.)

Izvještaj austro-ugarskog glavnog stožera.

K. Beč, 22. decembra.

Istočno bojište:

vezu sa ostalim balkanskim zemljama. Ovo je poglavje osobite vrsti i vroči povećano u pogledu poimanja odašnje svjetske povijesti uopšte, a kulture popose.

Treća glava donosi iscrpljivo rimsku dobu i seobu naroda na Balkanski polotok. U kraćim, ali u lošim kančnim crtama ovde je tako iznesena čijela sinteza rimskog duha i rimske povijesti, da ne bi smjelo biti škole i povijesnog predavanja, a da se ne bi ovo poglavje pročitalo. Mi ne možemo, da se potanju na nj osvrnemo, jer mu je svaka riječ dragocjena, pa bi ga trebalo donijeti u potpunom tekstu.

Prva glava o povijesti dubrovačkog teritorija poslije sagradjenja grada Dubrovnika iznosi povijesne događaje od početka Dubrovnika (614.) do 867., kad Arapi duže vremena pod jedan Dubrovnik i kad ovaj poče da uzima odučenog udjeća u svjetskoj povijesti. Iza divnog uvida autor nam jezgrovitno iznosi početak Dubrovnika. Govori o njegovome imenu i smještaju među morem i kopnom. Onovremeni graditelj podignu se drakle, kaže pisac, na mjestu, gdje mu stanovnici slušaju danonice govor vačova, a tvrda hrid primaše s italskim i njihovim žala posrebljene rese mera i njegov zvučni slap, koje sunce zlati u milijardama planeta iskrivlja i od svega toga stvara krasan dijamet, dostaovan našim dubrovačke državne misli, koja se potodi u onim drevnim vremenima". Dalje pisac govori o načrtu cijelog grada i njegovome razvoju. Iznosi tenej to sve o prvome stanovništvu Dubrovnika kao i njihovome jeziku te vjeri. Perijod o redigiji starih Dubrovčana pa vjerskim utjecajima na Dubrovnik i od zapada i od istoka zaslužuje svaku pohvalu, jer je iscrpljiv, a za pitanje glagolice vrlo poučan. Riječ o autonomnom uređenju Dubrovnika posve je uspjela kao i crtanje podnjeđanja Dubrovnika od sarackenskog gusara.

Druga glava sadrži povijesni odsjek od 867. do god. 1000., naime do pohoda vođa Petra II. Orseola u Dalmaciju. Bizantijska, hrvatska te mletačka povijest su ovom se poglavju potpuno popunjajući daju skladnu cijelinu, kako se pše povijest malih teritorija na osnovu svjetke povijesti. Tu je riječ i o dubrovačkoj pomorskoj sili te njihovoj plavidbi po moru. Zlatne su riječi, što ih pisac iznese na str. 93 i 94 o dubrovačkoj diplomaciji. Izvodi o trgovini zaslužuju svaku pažnju.

Treća i najkarakterističnija glava u cijelome djelu iznosi dubrovačku povijest od god. 1000. do god. 1205. I o ovome poglavju teško je govoriti u izvatu. To je cijelina takog intelektualnog razvijanja, obrađena tako temeljito i kritički, da nas nasladiju ne samo bogatim i poučnim sadržajem nego i leđim i čistim jezikom, kojemu pisac podaje osobiti čar. I ovo bi poglavljje trebalo u cijelini donijeti, a napose one stavke o umjetničkim vidicima.

Djelo dra Bože Cvjetkovica spada bez sumnje među naše najveće savremene hrvatske kulturne tečevine. To je najveći spomenik našem Dubrovniku, a time i našemu narodu.

Nove cijene „Beogradskih Novina“

počev od 1. januara 1918.

Ustavljen neprekidnoj postupljivanju materijala održao pri izdavanju lista, primitui smo cijene „Beogradskih Novina“ za malenkost povisiti.

CIJENE „BEOGRADSKIH NOVINA“

su počev od 1. Januara 1918. slijedeće:

Cijena pojedinog broja:

u Beogradu i u području gubernije " Srbiji 10 helera
u monarhiji 12 helera

Mjesečna preplata:

u Beogradu, u području gubernije u Srbiji, K 250
u Beogradu sa dostavom u kuću K 3.—
u monarhiji K 3.—
u inozemstvu K 450

Uprava „Beogradskih Novina“
Toplička vijesta 21.

Knez Mihajlo je mnogima kazivao, da je njegova mati nekad do svanuća po dvanaest proja umerila, pa ih poslije o sebi, na obranicu, nosila na njvu radnicima.

Poslije Hadžipredanova bune Miloš je sebi podigao kućicu u Crnuči u Rudniku, prešao je Ljubici s đecom u to sklonito mjesto, gdje su oni ostali do srećnog prelaska u Kragujevac 18. 8.

Ljubica je rodila više djece, ali je održala samo dvije kćeri i dva sina, Milana i Mihajla. Gimula je za đecom svinjom, zato je većinom sama s njima provodila i brinula se o njihovom vaspitanju.

Godine 1839. pratila je kneza Mihajla u Carigrad.

Kad je godine 1842. knez Mihajlo ostavio Srbiju, i Ljubica je s njim prešla u Žemun ispred pobunjenog naroda. Više od tuge i žalosti s nesrećom, koja je zadesila njenu porodicu, Ljubica je umrla 14. maja 1843. u Novom Sadu. Knez Mihajlo sahranjen je vrlo svečano u fruskošorskom manastiru Krušedolu.

Ljubica je bila srednjega rasta, lijepe, snažne, radne, vrlo razumne, štedljive i pobožne. Govorila je kratko i jednostavno.

Muško junaštvo pokazala je u više prilikama za vrijeme ratovanja, tako u jed-

Narodna privreda.

Kratka uputa za ratara.

(Nastavak).

2. Čluka ili morski krumplir.

Krtole od člouke služe kao stočna hrana, a naročito kao sirova hrana za ovce i svinje. Suga stabljika može se korisno upotrijebiti za gorivo, a lišće za hranu stoke.

Za svoje uspijevanje traži istu zemlju, podnebje i njegu kao i krumplir. Jednog posljednjeg, člouka ostaje više godina na istom mjestu, jer krtole u zemlji ne mogu da izmrznut, već iduće godine tjeraju ponovo. Stoga je treba saditi na zemljama, koje nisu zbog udaljenosti i vrelosti podnesne za druge usjeve. Zrele krtole vade se po potrebi iz zemlje ili se na nejne tjeraju svinje, da ih same vade rijući zemlju. Ako se jeseni iz zemlje povadi, treba je kao i krumplir utrapiti u trapove ili u potrugu ostaviti. Pri vadnjenu ostavlja se po neka krtola u zemlji, koja s proljećem i bacati ostale biljice.

Poslije razredjivanja treba odmah poslije 3—4 dana treći put okopavati.

Ovo okopavanje treba dub je izvršiti od prva dva. Najdalje da tri nedjelje poslije treće okopavanja mora se izvršiti i četvrti, i to što dublje okopavanje. Pri ovom okopavanju mora se načrtoće na to obrati pažnja, da korjen repa ne bude motilom povrijeđen. Krov, koji je baš do repe narastao, mora se rukom oplijeviti. Repino lišće prilično okopavanja treba marljivo štetiti, jer ono prima hrancu iz vazduha. Nije potrebno repu ogrihati, ako je zemlja šteto i dobro iako se repa pravilno gaji. Same na vezanim i teškim zemljama zagrijanje biljice ljevom rukom, a desnom iščupati i bacati ostale biljice.

Poslije uspijevanje treba vršiti u mlačama, a ne u tekućoj vodi. Močenje traje 8 do 12 dana. Kada se močenje dovrši, treba konoplju, vezanu u kupe, uspravljenu sušiti, a poslije sušenja nastaje rjedjenje, kao i kod lana, samo jačim spravama.

je lakin drljačama podržati, da bi sje- me moglo nići, a grudovitu zemlju treba valjkom usititi, kako bi sjeme pod- jedinako niklo.

Zetva konoplje vrši se u dva maha: prvo se čupa bjeljika čamlišće požući i prašak iz cvjetova spâdne, a to je najdalje do polovine avgusta mjeseca. Crnojka se čupa tri nedjelje poslije bje- ljike. Od bjeljike se dobiva finje vlakno, a od crnojke predia za užetu i konope.

Konoplja se čupa rukom iz korjena, pri čemu se konoplje i po dužini vrstaju. Počupana konoplja suši se na njivi dva do tri dana, potom se sjeme izmalti, korjen odreže, veže u snopove i nosi u močila.

Močenje konoplje treba vršiti u mlačama, a ne u tekućoj vodi. Močenje traje 8 do 12 dana. Kada se močenje dovrši, treba konoplju, vezanu u kupe, uspravljenu sušiti, a poslije sušenja nastaje rjedjenje, kao i kod lana, samo jačim spravama.

2. Lan.

Najbolje uspijeva u umjereno toplim i vlažnim predjelima i položajima, koji nisu izloženi jakim i oštrim vjetrovima. Imat će dvije vrste: sa zatvorenim i otvorenim čaurama. Prvi je bolji i dužeg vlakna, s manje sjemena u čaurama, a drugi je sjemenom rodni, ali mu je vlakno lošije.

Zahtjeva srednje tešku ilovaču, uspijeva dobro i na pjeskovitoj ilovači, ako je dovoljno plodna. Na krečnim zemljama ne radijako treba.

Sije se poslije djeteline i nadjubrenih okopavina; poslije strinjani ne uspijeva dobro. Duboko pušta koren, stoga zemlju treba s jeseni duboko preorati, da bi se uticajem zimskih mrazova isitnila.

U proljeće valja zemlju plitko orati, ili je samo teškom drljačom predrljati. Sijanje lana u suvljinu predjelima treba otpočeti aprila mjeseca, a u vlažnim do konca maja. Sto se lan ranije posije, to će mu biti vlakno finije, kad se sije radi proizvodnje vlakna, prema tome mijenjanje se i kolicića sjemena od 70 do 250 kg. Može se sijati rukom na omanske i redomčinom sjalicom. Sjeme se pokriva plitko, trnovom branom. Da bi vlakno zadržalo svoje dobre osobine, treba svake druge godine sjeme mijenjati. Na čistoču sjemena valja obratiti osobitu pažnju, da nema u njemu sjemena od korova ili viline kostoci, koja u vlažnim godinama može usjev da upropasti.

Za vadjenje repe iz zemlje služe za veće prostorije naročiti plugovi, a za male površine jake dvozube vle. Dvozube vle zabilježiti ih držaljom na grana, zboriće se repa na svom mjestu razdržava. Drugi radnik sve po dve tako razstresene repe izdiže iz zemlje i laži ih od zemlje, jedno na drugu čisti ih od zemlje, koja je na njima, zatim ih bacati na zemlju, da list bude na jednu stranu okrenut. Kada se repa povadi, treba nožem odseći listane glavice, očistiti sitne žilice i složiti na gomilice.

Kada se repa izvadi i očisti, treba je utrapiti. Trapljenje je najbolje izvršiti na njivi, iako prethodno repu, a dovoljno je, kad se teškom drljačom uzduž i poprijeko predrljati. Trapljenje se vrši krovom kod krumplira.

b. Sečerna repa. Sve što vrjedi za uspijevanje stoga služe za okopavanje, držati i zbijenje. Za sjemenu treba uzeti sijenje i ukloniti repu blizu štete, da je preko zame bliže pri ruci. Trapljenje se vrši krovom kod krumplira.

c. Sijena repa. Sve što vrjedi za uspijevanje stoga služe za okopavanje, držati i zbijenje. Za sjemenu treba uzeti sijenje i ukloniti repu blizu štete, da je preko zame bliže pri ruci. Trapljenje se vrši krovom kod krumplira.

Da bi se sprječilo poleganje lana, pobada se po njivi granje ili se zatežu kanapi.

Osim viline kostice prouzrokuje poleganje i poponac, koji može, ako se blago povremeno ne oplijevi, upropasti sav usjev. Od insekata najopasnija je gusjenica sovica, koja lan sasvim obrišti i uništiti. Od sovice obršen lan ne daje čitavo vlakno, već samo pudzuru, koja nije ni za kavku upotrebita.

Zetva lana otopčinje čupanjem, odmah čim procvjeta, ako se želi dobiti fino vlakno, a za proizvodnju sjemena mora se pustiti da sazri.

Za čupanje treba birati vrijeme vlažno, ali ne mokro, i kad se stabiljka prosuši od rose, a to je obično od 9 sati prije do 4 sata poslije podne.

Pri čupanju mora se obazrivo postupati, da se stabiljka ne lomi i korov čisti i odvaja. Osim toga treba nastati, da se čupaju prameni jednake dužine, kako bi snopici, u kojima se lan mora vezati, bili jednak. U snopice povezani lan naslaže se u krovista, da se susi. Krovista treba na čistoj zemlji slagati i u čisto postavljeni, na ocijeditim mjestima. U krovistima treba lan da prestoje po 10 dana, pa, pošto se dobro osuši, valja ga odnijeti kući i spremiti za ostavu i dalju preradu.

Da bi se vlakno iz stabiljke moglo odvojiti, mora se lan prethodno moći. Močenje lana vrši se na rosi, u predjelima gdje su jake rose, ili u vodi. U novije vrijeme močenje se vrši i parom, tamo gdje se prerada lana u veliko vrši. Ovo već spada u fabrična preduzeća.

Za močenje na rosi treba birati ocijediti livade ili pašnjake, pored rijeka, gdje su rose jake. Mjesto treba da je zaklonjeno od vjetrova, da se ne bi na tanko razstrasti lan mrsio i preturao. Močenje na rosi traje obično 3 do 4 nedjelje, i za sve to vrijeme mora se lan paziti i marljivo prevrati, da ne bi trunuo. Kad je jesen kratka ili kisovita, onda je bolje močenje preduzeti s proljećem, samo treba lan ostaviti pod krov, ili ga sadjenuti u male stogove, da ne kisne.

Najbolje je močenje u vodi, koja treba da je mokra i ustojana; u protivnom slučaju može poslijenje močenja da se izvrši u toploj vodi. Bare, jezera i ritovi najbolji su za močenje. U vodu se metne granje ili trska, na koje se lan naslaže i pritisne zamlijom, teškim trupcima ili kamjenjem. Ovo močenje traje do 10 dana; što god je voda mekša i vrijeđa rastije, prije će se lan namoći.

Iz

močila izvadjeni lan treba u čistoj vodi isprati, a po tom rasprostrati po travi, da se osuši i obijeli, ili složiti u kupice, da ga vjetar dobro produva.

Mnogo je bolje i korisnije moći lan u toploj vodi već i stoga, što taj rad ne zavisi od vremena i što se iz takoj močenog lana lakše odvaja vlakno iz stabiljke. Za močenje u toploj vodi treba imati potrebne sudove ili drvene kade od 2 do 3 m dužine i toliko širine. Osim toga treba imati i kazan za zagrijavanje vode do ključanja, u koju se na svaki hektolitar vode meće po 1 kg sode. Vruća voda prije upotrebe treba da se do 35 °C rashladi čistom hladnom vodom, a po tom saspe u kudu na složen lan. Ovu vodu treba nekoliko puta mijenjati, sve dole dok voda, kojom se lan ispira, ne bude sasvim čista.

Da bi se došlo do vlakna, treba dobro prosušen lan trljati obijačem na trlici. Kad se istrija, treba ga na grebenima grebenati, da bi se sasvim odvojio pozder i ostalo samo čisto vlakno, koje se poveže u povesma i ostavi do dalje upotrebe.

S jednog hektara može biti prinosa 3 do 6 hiljada kg. neuređenog lana, a sjemena do 800 kg., iz kojega se gradi vrlo dobro laneno ulje. Kolači, koji ostaju poslije cijedjenja ulja, upotrebljavaju se kao izvrsna hrana za stoku.

IV. Uljevine biljke.

1. Olajna repica.

Ima je ozime i jare. Ozima repica je mnogo pouzdaniji usjev, ima krpajuće zrnje i nesumnjivo više i bojeg ulja.

U zemlji nije probać, samo ako je zemlja dobro obradjena, dosta sasvima i ocijedita.

Obično se sije poslije sručnina, načinčito poslije oziroma ječma, da bi se zemlja mogla na vrijeme obratiti. Za okopavina može doći poslije ranog krumplira. Ako se sije poslije sručnina, mora se strnjka odmah po žetvi začeti, kako bi se stiglo s drugim oranjem za žetviju, koja će imati što ranije izvršiti.

CIJENE OGLASIMA:

Osmna jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje 10 helera
 Pripisano: Petna jednog milimetar retka (70 mm široko) staje 40 helera
 Bilješke: Petna jednog štamarskog retka (70 mm široko) staje Kruna 4
 Mali oglasniku Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera

DIPLOMIRANI DENTIST
Beograd, Kralj Milana ul. 57,
specijalista za vještačke zube
u zlatu i kaučku po najboljoj
američkoj metodi. Izrada
solidna. Materijal najbolje
akovice. Prijava od 8-12
1-2-6 sati po podne. 941

Kupovine i prodaje.

Ženske cipele
platice i džoboke, odlične, pred-
tai materijal, br. 34-38. Po-
voljne cijene. Na par i na
više. Radnja Kralja Aleksandra
ulica 10. 34315-2

Ženske šešire

I ostale novitete, prodaje po
spuštenoj cijeni, salo-

Šime Lazarević, Kralj Mi-
lana 120 (u dvorištu)

34407-2

Klavir filgi

skoro nov, prodaje se. Izvješće

u kafani "Stalač" Kr. Milana

br. 120. 34305-2

Namještaj.

Tražim
zdrava i ljestvu ženu ili djevoj-
ku za posluživanje, bez hrane,

na cijeli ili pola dana,

Terazije 9, I. sprat Iljevo.

34381-3

Frizerskog pomoćnika

ili starjevečnika potrebujem
odmah. Plata po dogovoru.

Jakovljević frizer, Biskupska

ulica br. 23. 34359-3

Mladu ženu

koja se razume u kuhanju i
ostali posao može stupiti od-
mah kod dve osobe u Kolar-
čevu ulicu br. 9. 34389-3

Traži se

majdje za manju porodicu, ja-
viti se od 10-12 sati prije

podne. Kosmajска ulica br. 51.

prvi sprat. 34410-3

Inteligentan mlađac

koji vidi jezičnu traži mesto.
Uputiti u redakciju "Inteligentan". 34414-3

Stanovi.

Traži ze

jedna namještjena soba sa za-
sebitim ulazom, Terazije. Knez
Mihajlova III. neposrednoj
blizini. Uputiti uredništvo ovog
lista pod znakom "Leutnant
695." 34420-4

Samac

traži otmen stan sa zase-
bitim ulazom u blizini Terazije,
Zeleni Venac. Ponude stati ad-
ministraciji ovoga lista pod
"Otmjen 683." 34413-4

Stan

sa ulice, dvije sobe, kuhinja i
predobjekt u Poslaničkoj (Krun-
skoj) ulici br. 50. Izdaje se
odmah. Za uslove upitati u Is-
toj knjizi kod g. Svetozara
Veselinovića, herhlera Makedo-
nske ulice br. 20. 34346-4

Razno.

Da se javi

g. Ristić Kraljević, Saborna ul.
58, radi prijema novaca: poro-
dicu Jovana Četinovića, pekaru
u očnjaku i mole usredno za
izvješće. Budimir Jovanović,
rekort, za koga roditelji ne
znamu ništa, za njega piši otac
Mita Jovanović, iz Vrela.
Simo Stojković, lončara i sinu
Miodraga, pišite ojačena
majka, on se nisu nikako ja-
vili. Isto piši i za svoju braću:
Slagoja Jockovića, bojničara,
Branka i Nikolu, sin joj je s
braćom otišao. Milan Vidović
se nije skoro javio, pak se
za njega mnogo brinu. Deda
Mita se još po mao drži. Da-
je vas molim, porodite da se
znamena, koje su primale In-
validni pošalje bilo kakva po-
moć, jer su vrlo oskudni, f-to:
Kosari Atanasović, ženi Dimitrija
Atanasovića, terzije; Stanislaji
Uvković, ženi Mike Mumadić.
Šta je sa Zikom Stankovićem, zašto ne pošalje
živki novaci? Ona nije kod oca
na selu, živi vrlo oskudno. Ivi-
ta dala u službu, on je pisar
kad načelnika. Pozdrav, Vido-
sava Maršićanka, Beograd, Kralj
Milana ulica 41. 34390-8

PREDAVANJA

Dajem satove
učeniljima osn. škole. Gvožden
Jovanović, učitelj, Kopančića
ulica br. 12. 34357-7

KORESPONDENCIJA.

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Da dostavi Mitti M. Pavlo-
viću, Geneva. Prijatelju Mitol
Poštu sam prije nekoliko da-
na došla iz Soko Banje, smatra-
m da je došla za prijatu dužnost vas
i sve Soko-Banjanče izvještiti,
da se ništa ne brinete za va-
še, jer su svih zdrav i dobro
osim vaše svakistike dare, koja je
poodavno slaba. Javite im
se preko mene na adresu Vi-
dovska Maršićanka. Kraja Mi-
lana ulica 41, Beograd. Nada-
je vas molim, da me izvje-
štite istim putem ili preko
Beogradskih Novina, što je sa
dojmljivočinom: Branko Ri-
stić, bojničar kod američke
misije, koja je bila u Beogra-
du, a otišla je kada i vojska;
roditelji Perse Šuster) su mu
u očnjaku i mole usredno za
izvješće. Budimir Jovanović,
rekort, za koga roditelji ne
znamu ništa, za njega piši otac
Mita Jovanović, iz Vrela.
Simo Stojković, lončara i sinu
Miodraga, pišite ojačena
majka, on se nisu nikako ja-
vili. Isto piši i za svoju braću:
Slagoja Jockovića, bojničara,
Branka i Nikolu, sin joj je s
braćom otišao. Milan Vidović
se nije skoro javio, pak se
za njega mnogo brinu. Deda
Mita se još po mao drži. Da-
je vas molim, porodite da se
znamena, koje su primale In-
validni pošalje bilo kakva po-
moć, jer su vrlo oskudni, f-to:
Kosari Atanasović, ženi Dimitrija
Atanasovića, terzije; Stanislaji
Uvković, ženi Mike Mumadić.
Šta je sa Zikom Stankovićem, zašto ne pošalje
živki novaci? Ona nije kod oca
na selu, živi vrlo oskudno. Ivi-
ta dala u službu, on je pisar
kad načelnika. Pozdrav, Vido-
sava Maršićanka, Beograd, Kralj
Milana ulica 41. 34390-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Da dostavi Dragoljubu
Božinoviću, Geneva. Dragoljub
moj učaće. Javila sam ti se
dva puta odavde. Ne znam da li je
teži Totom izvještite me, da li je živ
teži Todor Jovanović, ženi
Dimitrija Božinovića, terzije;
Stanislaji Uvković, ženi Mike
Mumadić. Šta je sa Zikom
Stankovićem, zašto ne pošalje
živki novaci? Ona nije kod oca
na selu, živi vrlo oskudno. Ivi-
ta dala u službu, on je pisar
kad načelnika. Pozdrav, Vido-
sava Maršićanka, Beograd, Kralj
Milana ulica 41. 34390-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Gjordja Zlatković, in-
žinjeru iz Beograda. Molim iz-
vještite me, da li je živ moj
teži Todor Jovanović, ženi
Dimitrija Božinovića, terzije;
Stanislaji Uvković, ženi Mike
Mumadić. Šta je sa Zikom
Stankovićem, zašto ne pošalje
živki novaci? Ona nije kod oca
na selu, živi vrlo oskudno. Ivi-
ta dala u službu, on je pisar
kad načelnika. Pozdrav, Vido-
sava Maršićanka, Beograd, Kralj
Milana ulica 41. 34390-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanović, Čika
Ljubljana ulica 17, Beograd.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanović, Čika
Ljubljana ulica 17, Beograd.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanović, Čika
Ljubljana ulica 17, Beograd.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanović, Čika
Ljubljana ulica 17, Beograd.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanović, Čika
Ljubljana ulica 17, Beograd.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanović, Čika
Ljubljana ulica 17, Beograd.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanović, Čika
Ljubljana ulica 17, Beograd.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanović, Čika
Ljubljana ulica 17, Beograd.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanović, Čika
Ljubljana ulica 17, Beograd.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanović, Čika
Ljubljana ulica 17, Beograd.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanović, Čika
Ljubljana ulica 17, Beograd.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanović, Čika
Ljubljana ulica 17, Beograd.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanović, Čika
Ljubljana ulica 17, Beograd.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanović, Čika
Ljubljana ulica 17, Beograd.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanović, Čika
Ljubljana ulica 17, Beograd.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanović, Čika
Ljubljana ulica 17, Beograd.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanović, Čika
Ljubljana ulica 17, Beograd.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3455. Molim
izvještite me za mogu sinu Ste-
vana Protić, električara, rođene
godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a niti sam od
nega stogod o njemu do-
znao. U nadu na brzi izvještaj
blagodari Milice Jovanovi